

Tomasz Kacprzak

Bezprzewodowe sieci telekomunikacyjne

Analiza ruchu i protokoły komunikacyjne

Zadanie nr 30 – Dostosowanie kierunku Elektronika i Telekomunikacja
do potrzeb rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezentacja multimedialna
współfinansowana przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
w projekcie

*„Innowacyjna dydaktyka bez ograniczeń
– zintegrowany rozwój Politechniki Łódzkiej –
zarządzanie Uczelnią,
nowoczesna oferta edukacyjna
i wzmacniania zdolności do zatrudniania
osób niepełnosprawnych”*

Politechnika Łódzka
Instytut Elektroniki

90-924 Łódź, ul. Żeromskiego 116,
tel. 042 631 28 83
www.kapitalludzki.p.lodz.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezentacja multimedialna współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Protokoły komunikacyjne

Politechnika Łódzka
Instytut Elektroniki

Bezprzewodowe sieci telekomunikacyjne

Zalety rozwiązań bezprzewodowych

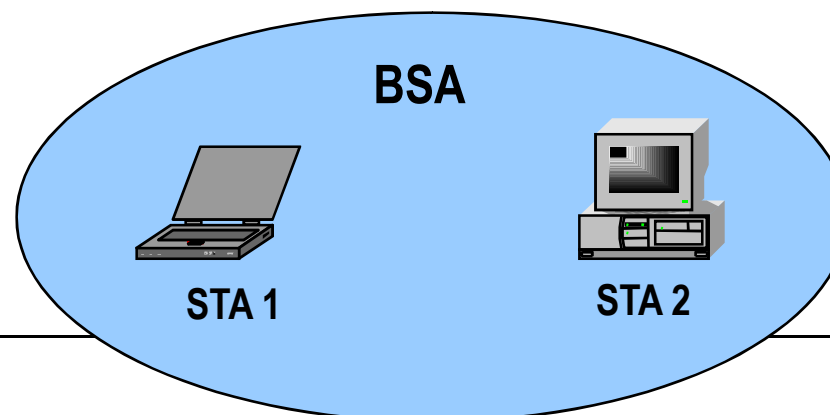
- **Szybkość i prostota instalacji**: brak potrzeby tworzenia nowej infrastruktury
- **Elastyczność**: możliwość adaptacji zmian w strukturze i konfiguracji sieci
- **Mobilność**: dostęp do informacji w czasie rzeczywistym bez ograniczenia swobody przemieszczania się
- **Zasięg**: może być rozszerzony do miejsc, które nie mogą być łatwo „usieciowione” przewodowo
- **Skalowalność**: różnorodność topologii

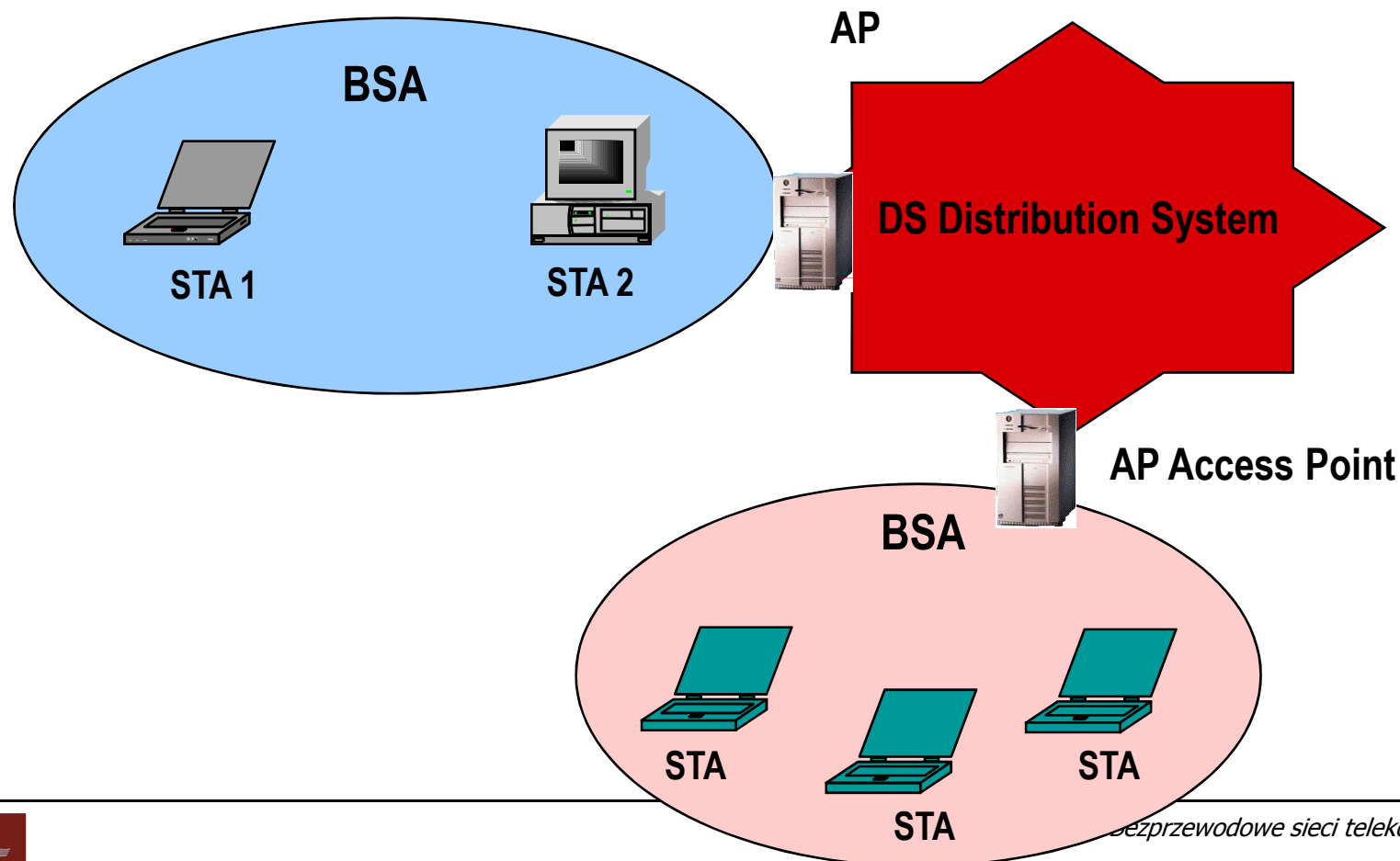
Architektura sieci bezprzewodowych

- W sieciach bezprzewodowych adresowalną jednostką jest stacja STA
- Ze względu na ograniczenia zasięgów propagacyjnych sieci bezprzewodowe składają się z pojedynczych obszarów
- Podstawową jednostką topografii sieci jest obszar, wewnątrz którego realizowana jest łączność bezprzewodowa BSA (Basic Service Area).
- W sieciach przewodowych adres jest równoważny z jego fizyczną lokacją
- Wszystkie urządzenia nadawczo-odbiorcze wewnątrz jednego BSA słyszą się nawzajem i są razem logicznie skojarzone, BSS (Basic Service Set)

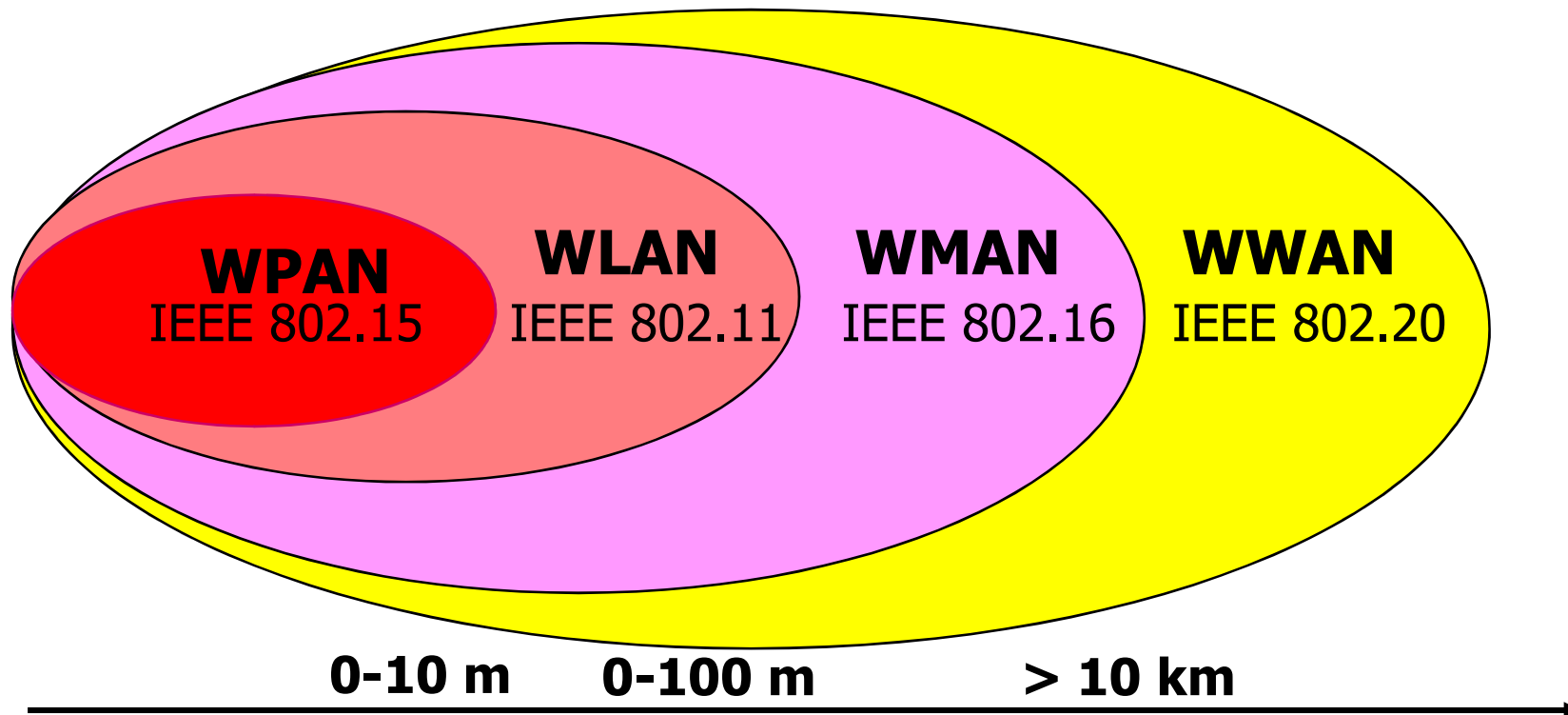

Przyłączenie do infrastruktury sieciowej przewodowej odbywa się za pomocą komputera - punktu dostępowego, pełniącego rolę routera

Standardy i zasięgi

Właściwości sieci bezprzewodowych

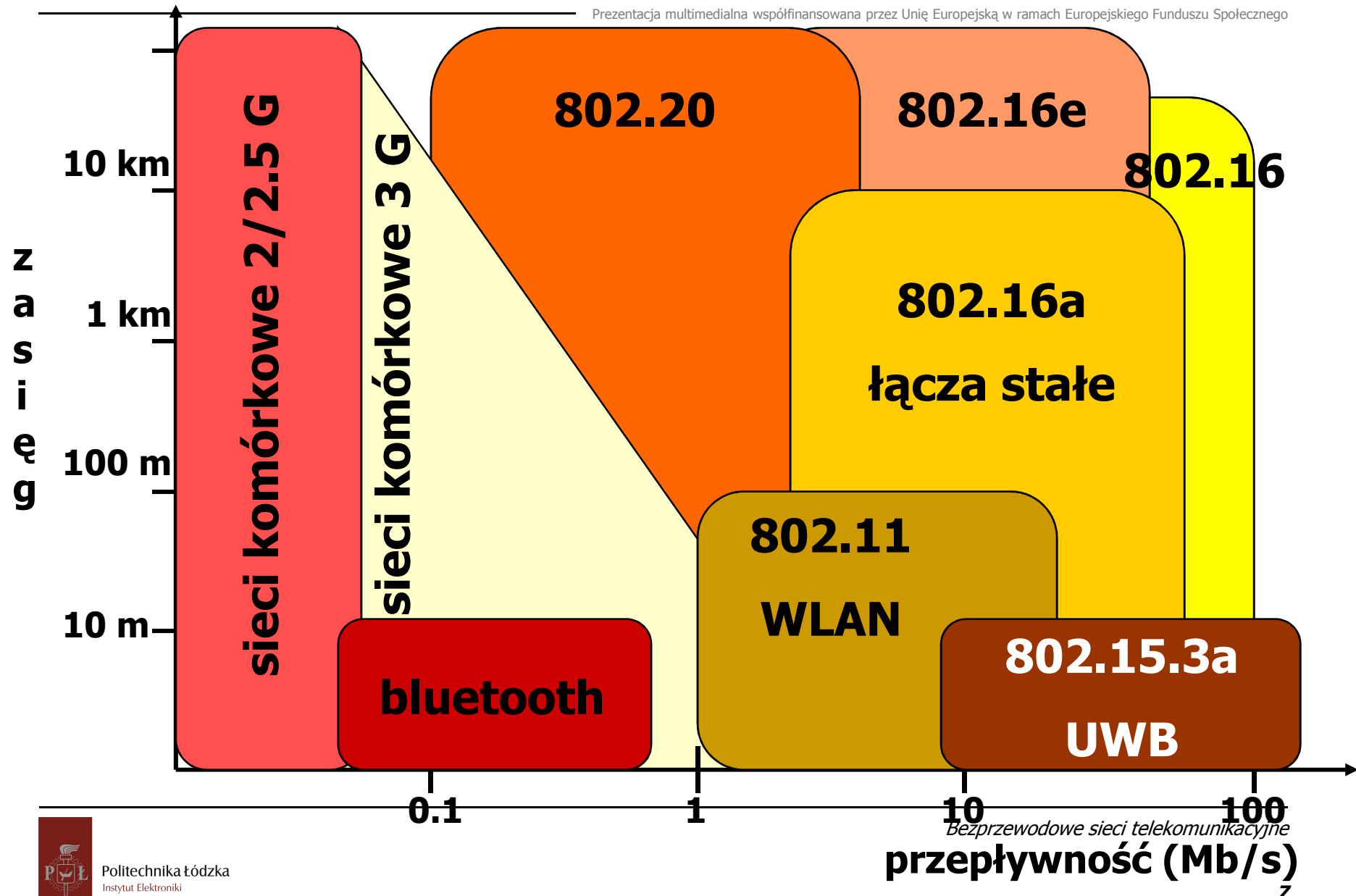

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezentacja multimedialna współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Politechnika Łódzka
Instytut Elektroniki

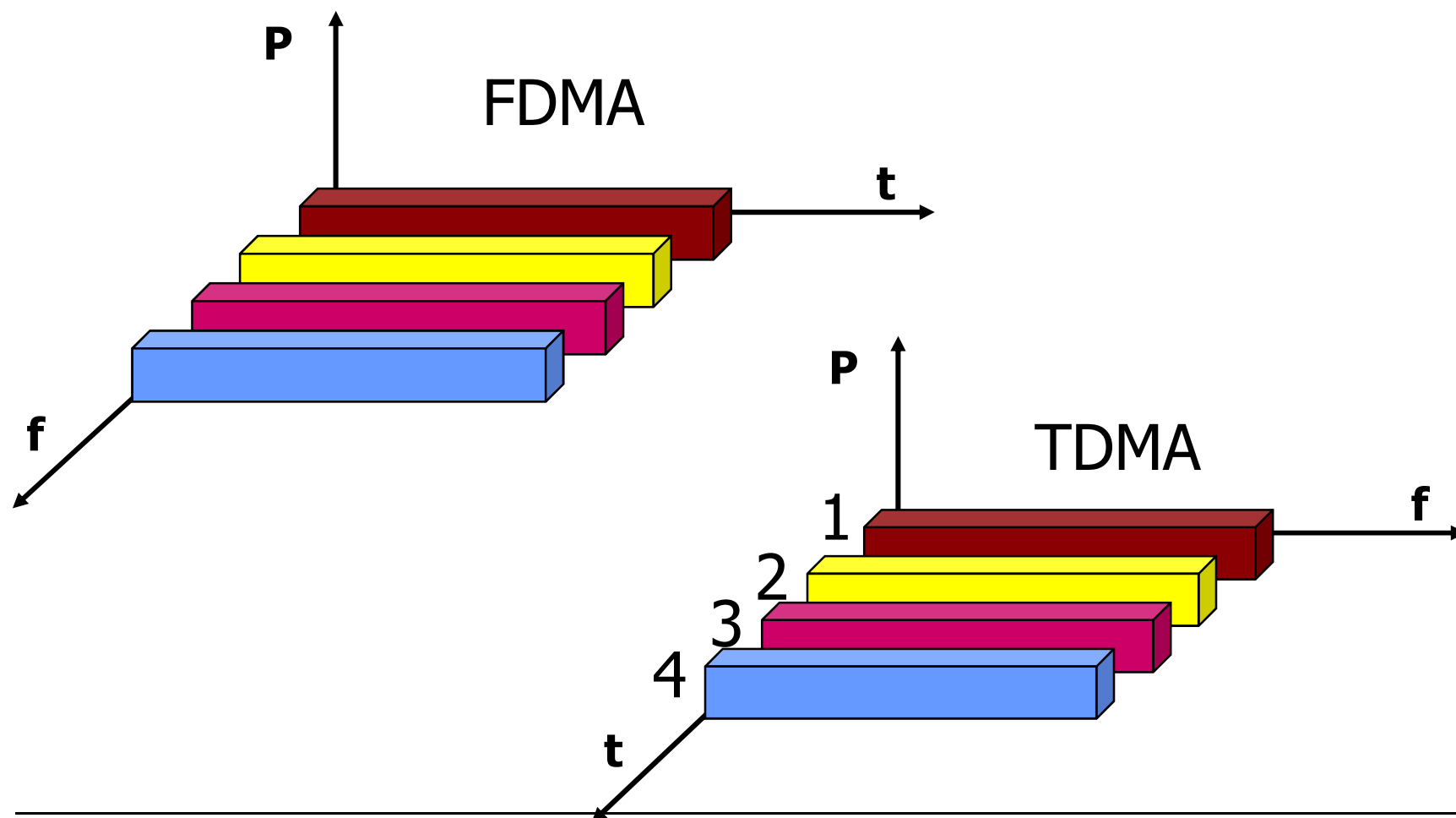

Dostęp do wspólnego nośnika (medium)

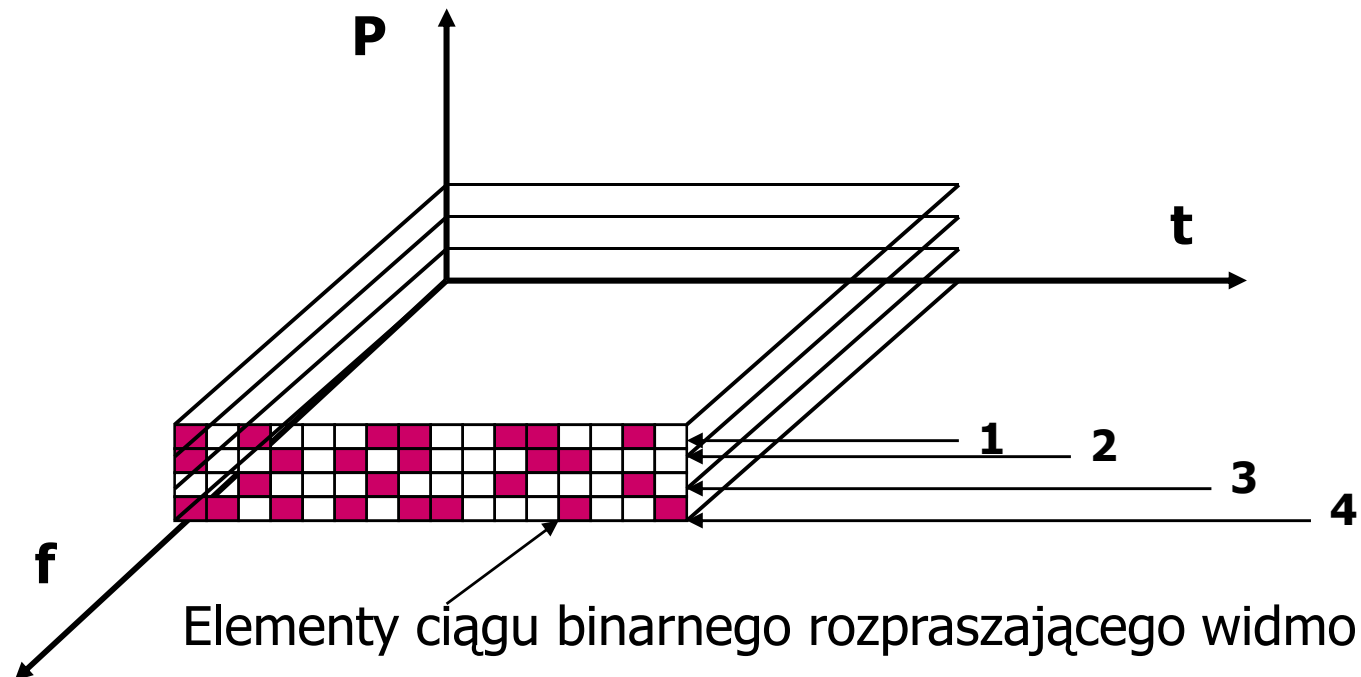
- **Niezależne wykorzystanie przez wielu użytkowników tego samego pasma częstotliwości przydzielonego dla systemu**
- **Rozwiązania klasyczne:**
  - **podział częstotliwości, FDMA (Frequency Division Multiple Access)**
  - **podział czasu, TDMA (Time Division Multiple Access)**
- **Niezależne użytkowanie tego samego pasma częstotliwości jest możliwe dzięki spełnieniu postulatu ortogonalności w dziedzinie częstotliwości lub w dziedzinie czasu.**

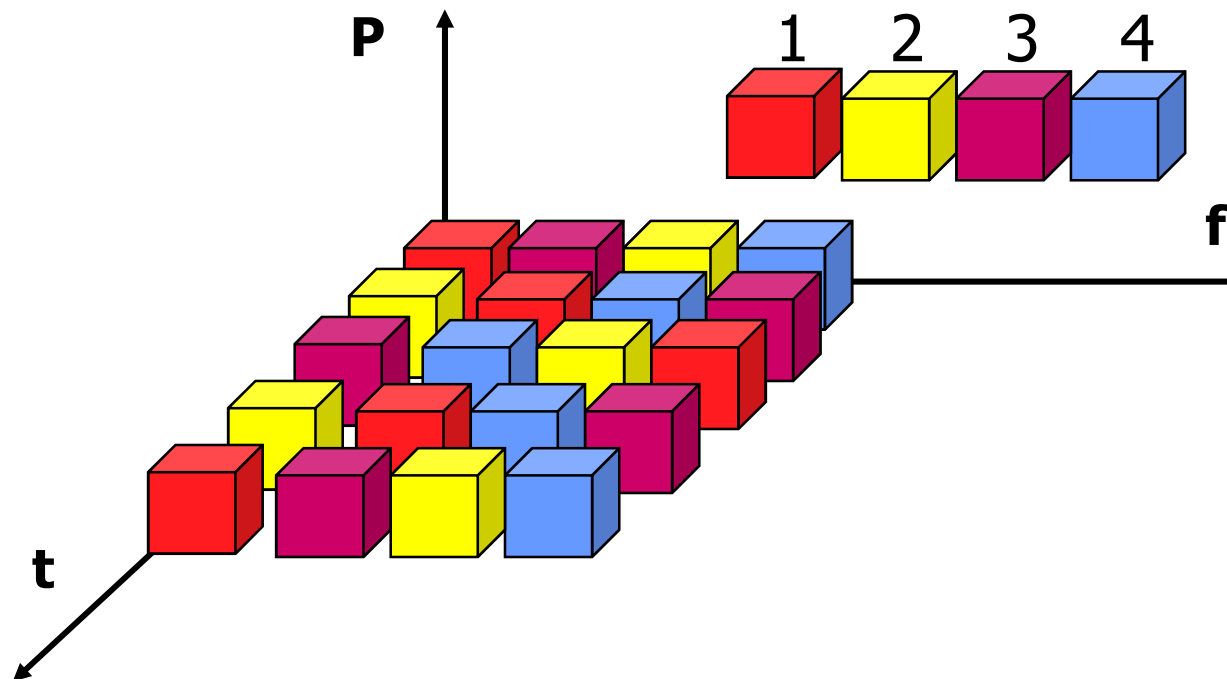
System z podziałem kodowo-czasowym DS CDMA ortogonalność w dziedzinie czasu

Różne ciągi binarne o ustalonej długości spełniające warunek ortogonalności w dziedzinie czasu są przyporządkowane innemu użytkownikowi. Ciągi te są wykorzystywane do przesyłania każdego z osobna sygnału elementarnego przenoszącego informację.

System z podziałem kodowo-częstotliwościowym FH CDMA ortogonalność w dziedzinie częstotliwości

Różne ciągi binarne o ustalonej długości są przyporządkowane poszczególnym użytkownikom w celu wybierania w danym przedziale czasu odpowiedniej nośnej - skakanie po częstotliwościach. Ciągi nośnych muszą być ortogonalne w dziedzinie częstotliwości.

System z podziałem kodowo-czasowym DS CDMA

- Jest oparty na stosowaniu po stronie nadawczej obok modulacji wielkiej częstotliwości nowej operacji realizującej rozpraszanie widma ciągu sygnałów elementarnych i komplementarnej do niej operacji skupiania tego widma po stronie odbiorczej.
- Rozpraszanie widma polega na liniowej modulacji każdego z osobna sygnału elementarnego (bitu) ciągu $x(t)$ o szybkości $R_b = 1/T_b$ oraz szerokopasmowego ciągu przypadkowego PP $p(t)$ (chipu) o szybkości $R_c = 1/T_c$, przy czym $T_c \ll T_b$.

DS CDMA - nadajnik

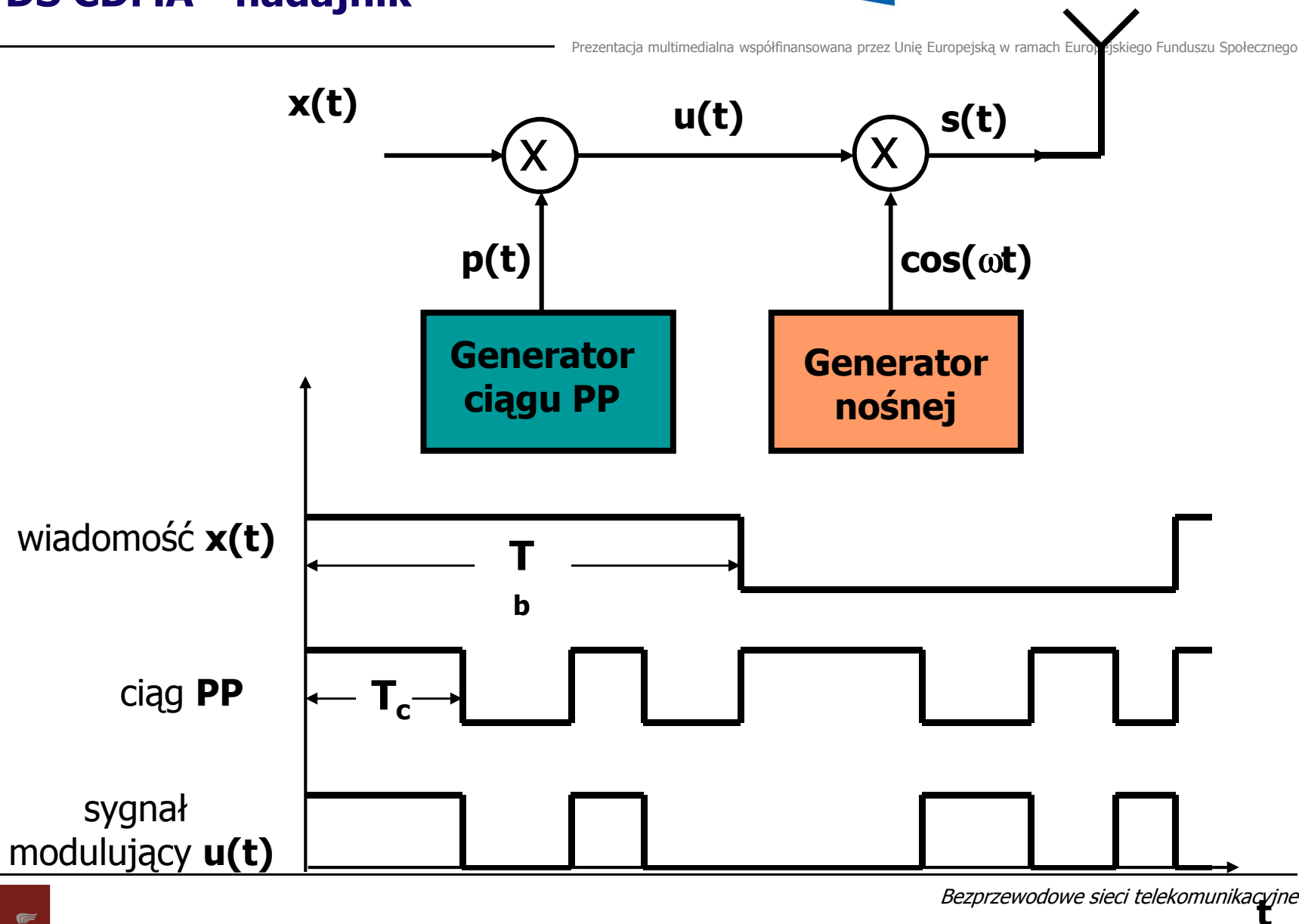

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

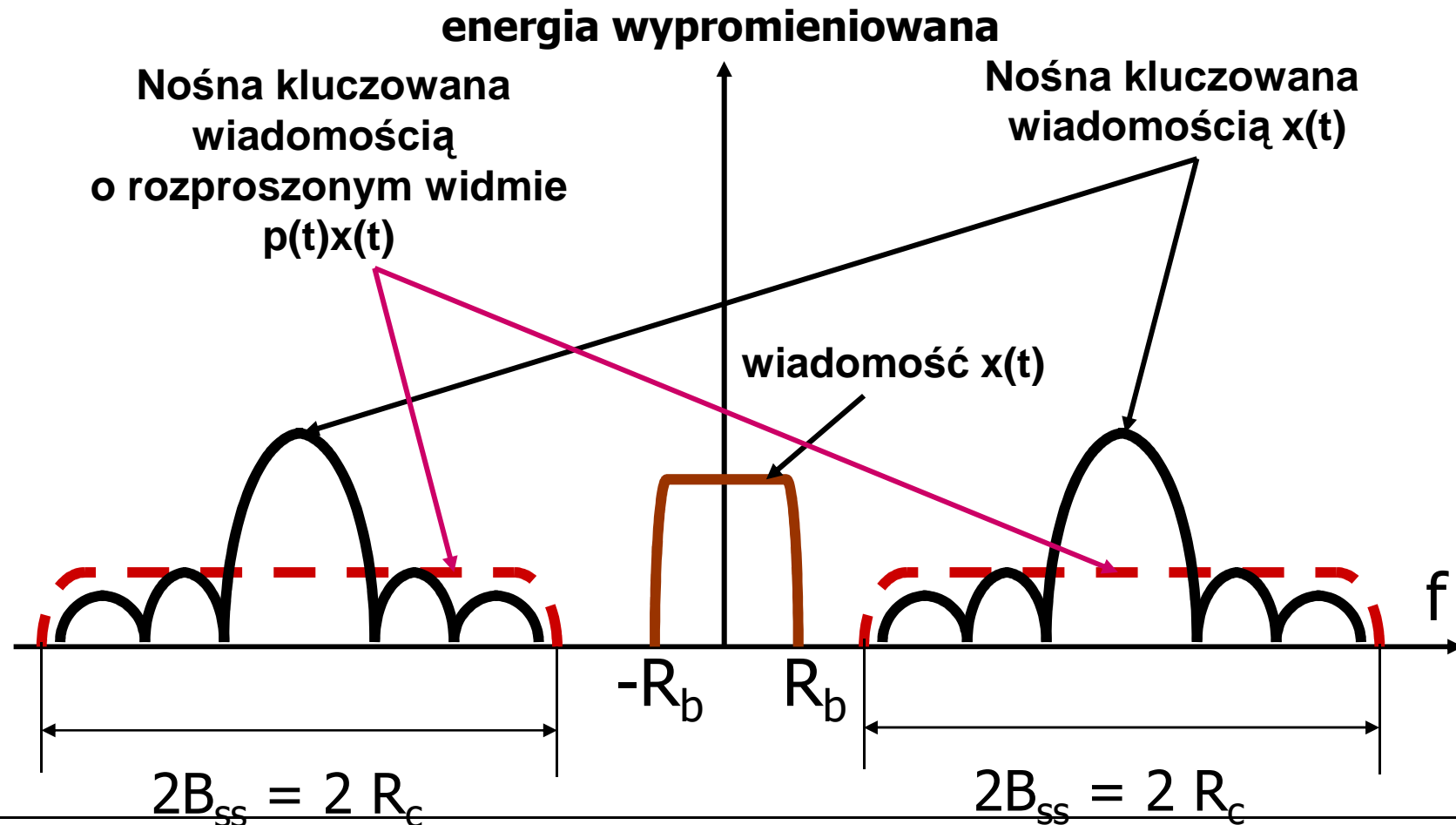
Prezentacja multimedialna współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Politechnika Łódzka
Instytut Elektroniki

Bezprzewodowe sieci telekomunikacyjne

Gęstość mocy sygnału użytecznego bez rozpraszania i z rozpraszaniem widma

Bezprzewodowe sieci telekomunikacyjne

DS CDMA - odbiornik

- W odbiorniku jest przeprowadzana operacja odwrotna, tzn. skupiania widma sygnału pożądanego użytkownika.
- Sygnały pozostałych użytkowników nie podlegają skupieniu wskutek ich ortogonalności z sygnałem pożądanym.
- W przypadku kanału bezszumnego na wyjściu demodulatora otrzymuje się sygnał:

$$r(t) = x(t) p(t) \cos(\omega_0 t) \quad 2 \cos(\omega_0 t) = x(t) p(t) + x(t) p(t) \cos(2\omega_0 t)$$

- Na wyjściu filtra dolnoprzepustowego FDP: $z(t) = x(t) p(t)$
- Jeżeli lokalny ciąg PP jest synchroniczny z ciągiem PP zawartym w sygnale odebranym, to na wyjściu filtra dopasowanego otrzymuje się sygnał $x^*(t)$ z dokładnością do współczynnika proporcjonalności:

$$x^*(t) = x(t) p^2(t)$$

DS CDMA - odbiornik

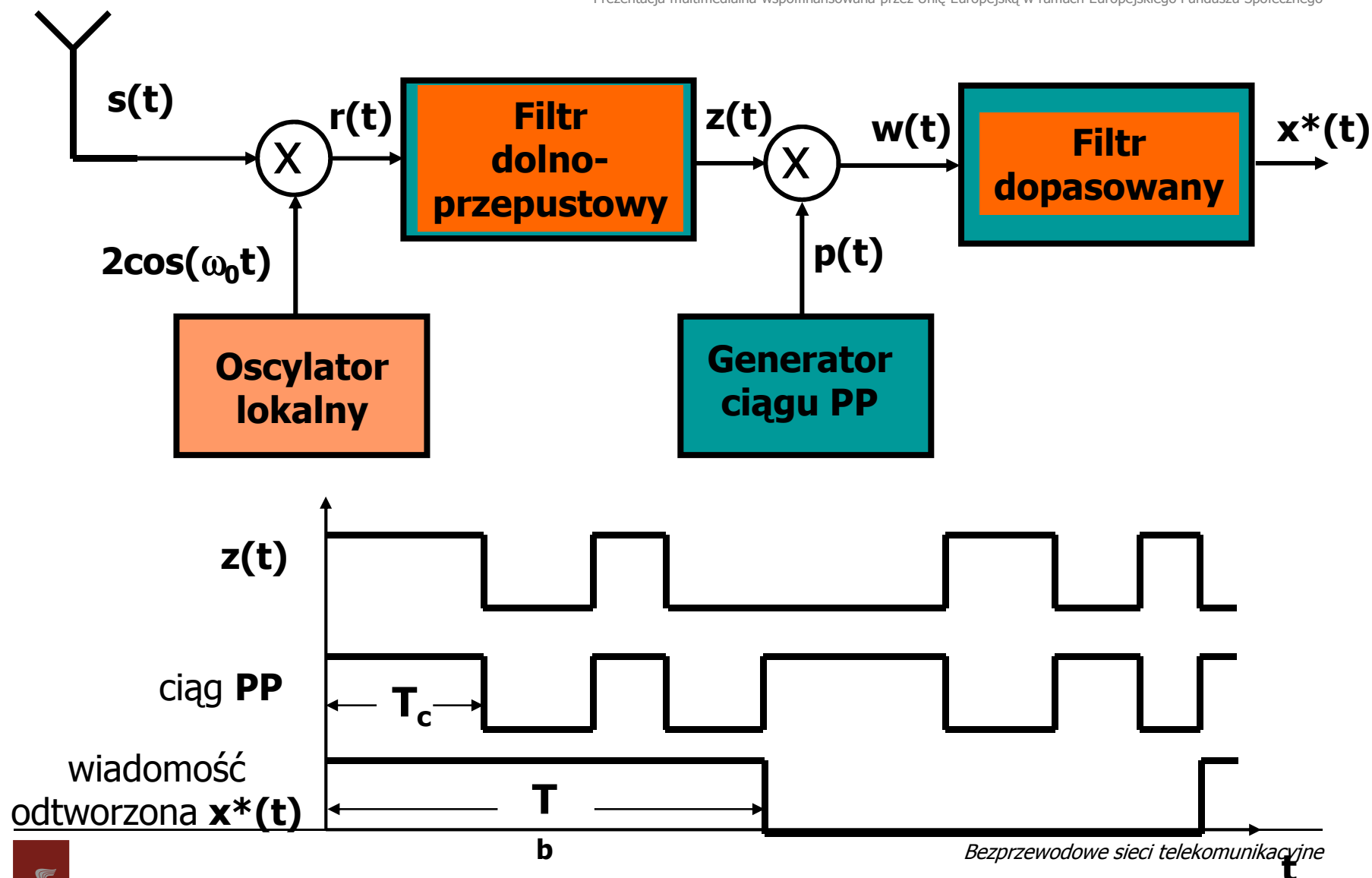

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezentacja multimedialna współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Politechnika Łódzka
Instytut Elektroniki

Bezprzewodowe sieci telekomunikacyjne

Odporność na zakłócenia

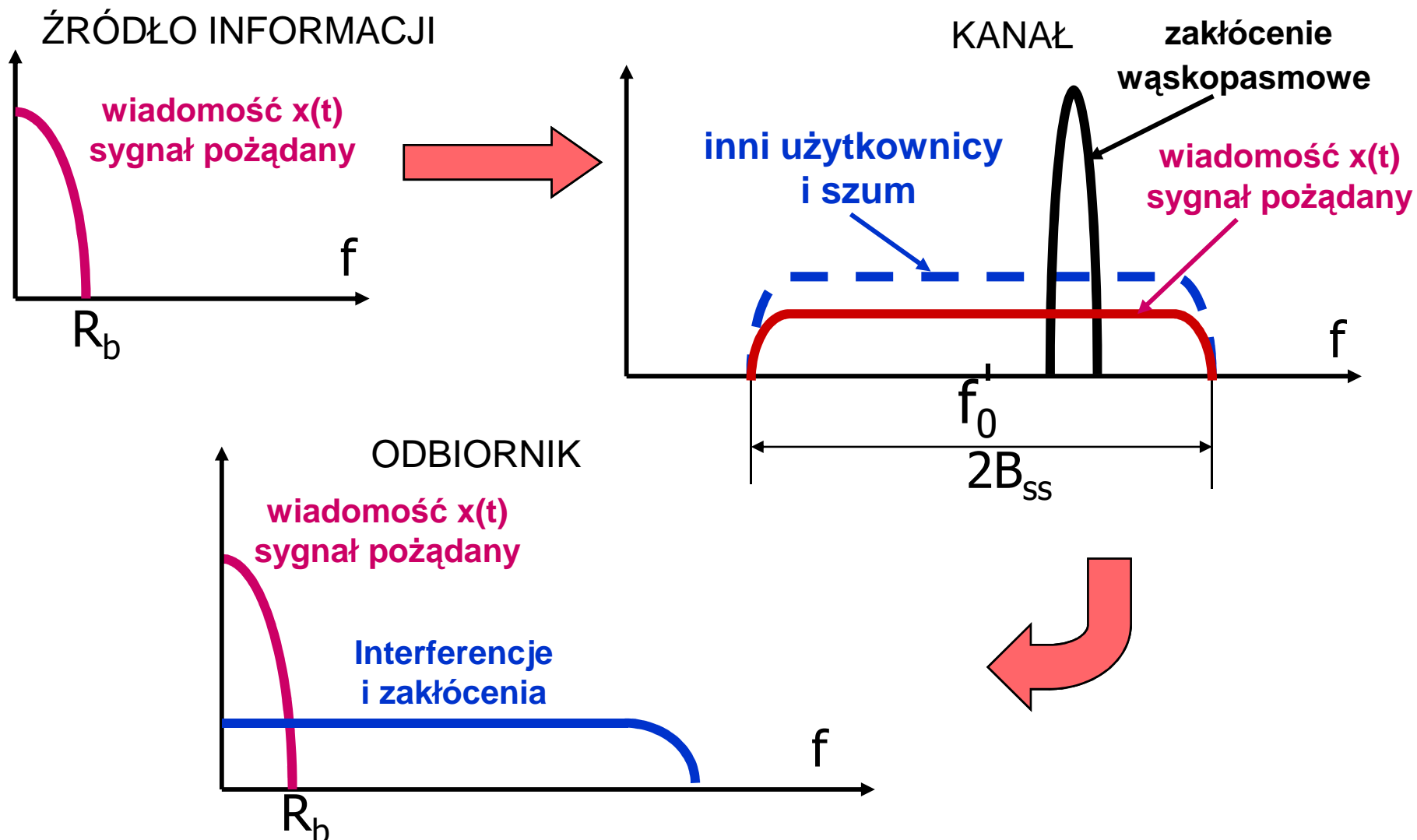

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezentacja multimedialna współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Bezprzewodowe sieci telekomunikacyjne

Politechnika Łódzka
Instytut Elektroniki

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezentacja multimedialna współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Sieci ad-hoc i sensorowe

Politechnika Łódzka
Instytut Elektroniki

Bezprzewodowe sieci telekomunikacyjne

Cechy charakterystyczne

1. **Dynamiczna topologia – w wyniku ruchu węzły zmieniają pozycje szybko i przypadkowo**
2. **Kanały bezprzewodowe mają znacznie mniejszą pojemność transmisyjną niż kanały przewodowe**
3. **Najczęściej węzły są zasilane bateryjnie – protokoły komunikacyjne muszą być projektowane pod kątem minimalizacji poboru energii**
4. **Protokoły komunikacyjne wykorzystują najczęściej transmisję wieloskokową poprzez węzły pośrednie**
5. **Sieci bezprzewodowe ad-hoc i sensorowe są znacznie bardziej niż inne podatne na naruszenie bezpieczeństwa i poufności transmisji (np. podsłuchy, ataki z zewnątrz, itp.).**

Komunikacja pomiędzy węzłami

1. **Od sieci wymaga się, aby zawsze zapewniona była komunikacja radiowa każdego węzła z każdym innym węzłem niezależnie od zmian topologii sieci**
2. **Z tego powodu metody trasowania transmisji pakietów w sieci, czyli metody tzw. rutingu muszą spełniać funkcje:**
  - **wykrywania zmian topologii sieci**
  - **utrzymanie w sprawności grafu komunikacyjnego**
  - **Szeregowanie pakietów do transmisji w przypadku wystąpienia natłoku**
  - **Optymalizowania drogi transmisji wiadomości.**

Komunikacja pomiędzy węzłami

Wykrywania zmian topologii sieci

Protokół routingu musi zapewnić dostatecznie silny i trwały zasięg pomiędzy węzłami i musi istnieć co najmniej jedna ścieżka transmisyjna w każdej relacji węzeł – węzeł.

Dwie metody realizacji:

- **Architektura płaska; wszystkie węzły są równoważne, komunikacja typu od końca do końca (peer-to-peer)**
- **Architektura hierarchiczna; niektóre węzły pełnią rolę koordynatorów z wyższymi warstwami sieci.**

Komunikacja pomiędzy węzłami

Podtrzymanie grafu komunikacyjnego

Zmiany topologii sieci mogą wystąpić wskutek:

- **Uszkodzenia węzła, np. w agresywnym środowisku**
- **Zerwania łączności radiowej pomiędzy węzłami w wyniku zakłóceń lub dynamicznych zmian warunków propagacyjnych.**

Protokół routingu musi być wyposażony w możliwość rekonfiguracji sieci. Preferowane są algorytmy rozproszone, obejmujące zasięgiem niewielki fragment sieci.

Komunikacja pomiędzy węzłami

Szeregowanie transmisji i przydział kanałów

W działającej sieci nowe połączenie może wpływać na istniejące transmisje poprzez emisję i propagację sygnałów (zakłócenia).

Potrzebne są narzędzia efektywnego zarządzania transmisjami i przydziałem kanałów w celu zminimalizowania interferencji wspólnego- i międzykanałowych.

Komunikacja pomiędzy węzłami

Metody routingu powinny być:

- Adaptacyjne
- Rozproszone geograficznie w sieci
- Oszczędnie wykorzystujące dostępne pasmo transmisyjne
- Efektywnie wykorzystujące energię zasilania bateryjnego
- Optymalizujące kryteria, np.
  - maksimum przepustowości od końca do końca
  - minimum opóźnień od końca do końca
  - minimum skoków poprzez węzły pośrednie
  - minimum informacji sterujących (overhead).

Ponadto routing powinien być stabilny, szybki i pozbawiony możliwości zapętlenia.

Komunikacja pomiędzy węzłami

Trzy grupy metod rutingu

- **Tablicowe (proactive), tablice rutingu są uaktualniane na bieżąco, niezależnie od potrzeby transmisji w danej chwili**
- **Pasywne, (on-demand); droga transmisji wiadomości jest ustalana w chwili wystąpienia potrzeby transmisji**
- **Hybrydowe; wykorzystują zalety obu powyższych metod.**

Komunikacja pomiędzy węzłami

Trzy grupy metod rutingu

- **Tablicowe (proactive), tablice rutingu są uaktualniane na bieżąco, niezależnie od potrzeby transmisji w danej chwili**
- **Pasywne, (on-demand); droga transmisji wiadomości jest ustalana w chwili wystąpienia potrzeby transmisji**
- **Hybrydowe; wykorzystują zalety obu powyższych metod.**

Tomasz Kacprzak

Bezprzewodowe sieci telekomunikacyjne

Analiza ruchu i protokoły komunikacyjne

Zadanie nr 30 – Dostosowanie kierunku Elektronika i Telekomunikacja
do potrzeb rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezentacja multimedialna
współfinansowana przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
w projekcie

*„Innowacyjna dydaktyka bez ograniczeń
– zintegrowany rozwój Politechniki Łódzkiej –
zarządzanie Uczelnią,
nowoczesna oferta edukacyjna
i wzmacniania zdolności do zatrudniania
osób niepełnosprawnych”*

Politechnika Łódzka
Instytut Elektroniki

90-924 Łódź, ul. Żeromskiego 116,
tel. 042 631 28 83
www.kapitalludzki.p.lodz.pl